

Coleretice, colagoge și alte modificatoare ale secreției biliare

Substanțele coleretice stimulează secreția de bilă în ficat, prin modificarea compoziției bilei, fie stimulând excreția de compuși organici (colereticele adevărate), fie stimulând secreția unei bile diluate (hidrocolereticele). Colagoge sau substanțele colecistochinetice stimulează contracția și astfel combat staza și hipotonia vezicii și căilor biliare. Unele medicamente au ambele acțiuni.

Clasificare:

- Coleretice adevărate:
  - o Fenobarbital
- Hidrocoleretice:
  - o Extractul de bilă de bou
  - o Acidul dehidrocolic
  - o Cynara scolimus

Farmacografie:

Denumirea substanței (DCI)	Denumire comercială	Cale de administrare	Forma farmaceutică și doza
Extract de bilă de bou	Colebil	p.o.	dj. cu 100 mg bilă de bou uscată
Acid dehidrocolic	Fiobilin	p.o.	cpr. 250 mg
Cynara scolimus	Anghirol	p.o.	dj. 3,25 mg

Principii de administrare:

1. Fenobarbitalul este un sedativ-hipnotic anticonvulsivant cu efect coleretic și de creștere a clearance-ului hepatic al bilirubinei. Acesta se utilizează în profilaxia și tratamentul icterului.

2. Extractul de bilă de bou se administrează oral, 1-2 drajeuri, după mesele principale, timp de 2 săptămâni. Este folosit limitat, ca substituent al deficitului de bilă.

3. Acidul dehidrocolic se utilizează ca drenor al căilor biliare, după intervențiile chirurgicale și pentru grăbirea opacifierii căilor biliare în cadrul examenului radiologic.

4. Extractul uscat de *Cynara* are efect coleretic-colagog și se administrează în doză de 2-3 drajee de trei ori pe zi înainte de masă.

5. Hidrocolereticele și colagoge sunt indicate în diskineziile biliare, dar contraindicate în calculozile biliare.

Dizolvanții calculilor biliari

Acidul chenodeoxicolic și Acidul ursodeoxicolic, solubilizează colesterolul din bilă și împiedică formarea calculilor de colesterol sau pot favoriza dizolvarea acestora, în urma administrării prelungite.

Farmacografie:

Denumirea substanței (DCI)	Denumire comercială	Cale de administrare	Forma farmaceutică și doza
Acid chenodeoxicolic	Chenofalk	p.o.	Caps. 250 mg
Acid ursodeoxicolic	Ursofalk	p.o.	Cpr. 150 mg Caps. 250 mg Sirop 200 mg/5 ml

Principii de administrare:

1. Acidul cheno- și ursodeoxicolic sunt indicați în calculoza colesterolică radiotransparentă cu diametrul mai mic de 15 mm.

2. Acidul chenodeoxicolic, în doză de 15 mg/kg/zi sau acidul ursodeoxicolic 10 mg/kg/zi se administrează oral, de 3 ori pe zi în tratamentul litiazei biliare colesterolice cu calculi mici, necalcificați.

3. Cele două substanțe medicamentoase pot fi administrate și concomitent, câte 5 mg/kg/zi din fiecare. Această asociere crește eficacitatea tratamentului și scade riscul reacțiilor adverse.

4. Dizolvanții calculilor biliari se administrează timp îndelungat, între 6 luni și 2 ani.

5. Acidul ursodeoxicolic este util și în tratamentul cirozei primare.

Antispastice utile în patologia digestivă

Antispasticele sunt medicamente simptomatice ce se opun contracțiilor musculaturii netede, cu reducerea senzației de durere.

Clasificare

- Antispastice neurotrope:
  - o Anticolinergice (antimuscarinice):
    - Butilscolamina
- Antispastice musculotrope:
  - o Drotaverina
  - o Mebeverina

Farmacografie:

Denumirea substanței (DCI)	Denumire comercială	Cale de administrare	Forma farmaceutică și doza
Butil-scopolamina	Scobutil	p.o. rectal i.m. sau i.v. lent	Cpr. 10 mg Supozitoare 7,5 mg, 10 mg Fiole 10 mg/ml
Drotaverina	No Spa	p.o. i.m. sau i.v.	Cpr. 40 mg, 80 mg Fiole 40 mg/2 ml
Mebeverina	Colospasmin	p.o.	Dj., cpr. 100 mg

Principii de administrare:

1. Administrarea anticolinergicilor poate determina fenomene de tip atropinic (gură uscată, tahicardie, constipație, retenție urinară). Din acest motiv este de preferat administrarea inhibitorului selectiv de fosfodiesterază, Drotaverina, care este lipsită de efectele anticolinergice.

2. După administrare orală, antispasticele ameliorează durerea în 30-60 minute.

3. Mebeverina se administrează în sindromul de colon iritabil sau iritarea colonului asociată leziunilor organice ale tractului gastrointestinal, în doză de 400 mg/zi, fracționat în 2-4 prize.

4. **Tratamentul de urgență al colicii biliare** constă în administrarea următoarelor medicamente:

- analgezice: Algocalmin 1f (1f=1g), i.v

- antispastice:

-musculotrope: Drotaverina (NoSpa) 1f i.v (1f=40 mg), Papaverina 1f i.v (1f=40 mg)

- PS-litice: Scobutil (Butilscopolamina) 1f i.v (1f=10 mg)

- sau cocktail litic: i.v. se administrează Algocalmin 1f + Papaverina 1f + Scobutil 1f

- sau Piafen 1f – varianta de cocktail litic. Piafenul conține: un analgezic – Metamizol 500 mg, un antispastic musculotrop – Pitofenona 5 mg, un antispastic PS-litic – Fenpipramina 0,1 mg

- antivomitice: Metoclopramid 1f i.v (5 mg/mL); dacă vărsăturile nu se opresc se vor administra i.v antagoniști ai receptorilor 5-HT₃: Ondansetron f 2 mg/mL sau Granisetron f 1 mg/mL.

5. **Tratamentul de urgență al colicii renale** urmează aceeași procedură ca și în cazul colicii biliare, cu excepția administrării antivomitivelor.

Antidiareicele

Antidiareicele sunt medicamente ce normalizează tranzitul intestinal și/sau cresc vâscozitatea conținutului intestinal și au proprietăți adsorbante și protectoare. Diareea reprezintă mai mult de trei scaune de consistență scăzută pe zi, cu greutatea scaunului de peste 200 g/zi.

Clasificare

- Simptomatice:
  - o Opioizi:
    - Loperamida
    - Tinctura de opiu
  - o Anticolinergice:

- Atropina
  - Microorganismele antidiareice:
    - Saccharomyces boulardii
  - Agenți mucoprotectori:
    - Diosmectita
- Etiologice:
- Ciprofloxacina (Campylobacter jejuni, Salmonela, Shigela, Vibrio cholerae)
  - Metronidazol (Clostridium difficile)
  - Ampicilina (Listeria monocytogenes)
  - Vancomicina (Stafilococcus aureus)

Farmacografie:

Denumirea substanței (DCI)	Denumire comercială	Cale de administrare	Forma farmaceutică și doza
Loperamida	Imodium	p.o.	cps. 0,2 mg
Atropina cu Difenoxilat	Reasec	p.o.	cpr. 2,5 mg
Saccharomyces boulardii	Perenterol	p.o.	cps. 50 mg, 250 mg
Diosmectita	Smecta	p.o.	plicuri cu 3g pulbere

Principii de administrare:

1. În cazul Loperamidei, tratamentul diareei la adulți se inițiază cu 2 capsule continuate prin administrarea unei capsule după fiecare scaun neformat, cu o doză maximă de 8 capsule pe zi. Dacă după 48 ore, diareea nu s-a oprit, se va întrerupe tratamentul.

2. Tratamentul cu celelalte antidiareice se realizează obișnuit prin administrarea a trei prize pe zi, aproximativ 3 zile.

Antiinflamatoriile intestinale

Antiinflamatoriile intestinale sunt medicamente cu efect antiinflamator specific la nivelul mucoasei intestinale. Tratamentul bolii Crohn și al rectocolitei ulcerohemoragice se realizează prin administrarea unor agenți antiinflamatori intestinali (Sulfasalazina, Olsalazina,

Mesalazina), glucocorticoizi (Hidrocortizon, Prednisolon, Beclometazonă), imunomodulatori (Adalimumab, Infliximab, Golimumab) și agenți antimicrobieni (Metronidazol, Ciprofloxacină).

Farmacografie:

Denumirea substanței (DCI)	Denumire comercială	Cale de administrare	Forma farmaceutică și doza
Sulfasalazina	Salazopyrin	p.o.	cpr. 500 mg
Mesalazina	Pentasa	p.o.	cpr. 500 mg

Antiflatulentele

Cărbunele medicinal, Dimeticona și Simeticona, sunt medicamente antiflatulente care favorizează eliminarea gazelor din tubul digestiv, atenuând sau înlăturând senzația neplăcută ce însoțește distensia stomacului sau intestinului.

Farmacografie;

Denumirea substanței (DCI)	Denumire comercială	Cale de administrare	Forma farmaceutică și doza
Cărbune medicinal	Carbocit	p.o.	cpr. 250 mg
Dimeticona	Sab simplex	p.o.	cpr. masticabile 80 mg
Simeticona	Vetrate	p.o.	cpr. masticabile 42 mg

Laxativele

Laxativele sunt medicamente care stimulează motilitatea intestinală și/sau cresc conținutul în apă al materiilor fecale, fiind utile pentru combaterea constipației. Efectul depinde de substanța activă și uneori de doză.

Clasificare

- Laxative clasice:
  - De volum:
    - Semințe de in
    - Semințe de pătlagină
  - Osmotice:
    - Sintetice: Macrogol
    - Zaharuri: Lactuloză
    - Saline: Sulfat de sodiu sau de magneziu
  - Hidragoge (antirezorptiv-secretorii):
    - Bisacodyl
    - Picosulfat de sodiu
    - Antrachinone
    - Uleiul de ricin
- Laxative noi:
  - Prokinetice:
    - Prucaloprid
  - De creștere a secreției de apă și clorid
    - Linaclotid
  - Antagoniști opioizi periferici
    - Metilnaltrexona

Farmacografie:

Denumirea substanței (DCI)	Denumire comercială	Cale de administrare	Forma farmaceutică și doza
Macrogol	Movicol	p.o.	plicuri cu 6,9 g pulbere
Lactuloza	Bifiteral	p.o.	sirop 5 g/7,5 ml
Bisacodyl	Dulcolax	p.o. rectal	drajee 5 mg supozitoare 10 mg
Picosulfat de sodiu	Laxoberal	p.o.	picături 7,5 mg/ml
Prucaloprid	Resolor	p.o.	cpr. 1 mg, 2 mg
Linaclotid	Constella	p.o.	cps. 290 μg
Metilnaltrexona	Relistor	sc	fiole 12 mg/0,6 ml

Principii de administrare:

1. Laxativele se utilizează în constipație funcțională, pentru evitarea efortului de defecație în unele afecțiuni (hernie, boli cardiovasculare, hemoroizi), în intoxicații alimentare și medicamentoase sau în vederea pregătirii pentru examen radiologic sau endoscopic și pentru intervenții chirurgicale.
2. Autoadministrarea lor repetată, fără discernământ, poate provoca constipație.
3. Laxativele pot determina apariția crampelor abdominale și a flatulenței.
4. Laxativele sunt contraindicate în abdomenul acut chirurgical.
5. Utilizarea cronică în doze mari poate determina apariția “bolii laxativelor”, cu pierderi de apă și electroliți ce determină sindromul de dezechilibrare.

VERIFICAREA CUNOȘTINȚELOR

1. Care dintre următoarele antivomitice sunt antagoniști ai receptorilor D_2 dopaminergici:
  - a. Domperidon;
  - b. Metoclopramid;
  - c. Meclozina;
  - d. Droperidol;
  - e. Nabilona.

2. Care dintre următoarele medicamente sunt utile în profilaxia văomei produse de citostatice:
  - a. Metoclopramid;
  - b. Ondansetron;
  - c. Aprepitant;
  - d. Granisetron;
  - e. Tropisetron.

3. Posibilele căi de administrare ale Dimenhidrinatului sunt:
  - a. oral;
  - b. rectal;
  - c. inhalator;
  - d. intramuscular;
  - e. intravenos.

4. Efectul advers comun tuturor antiemeticelelor este:
  - a. diareea;
  - b. constipația;
  - c. sedarea;
  - d. hipertensiunea arterială;
  - e. cefaleea.

5. Acidul dehidrocolic se utilizează:
  - a. ca drenor al căilor biliare, după intervențiile chirurgicale;
  - b. pentru grăbirea opacifierii căilor biliare în cadrul examenului radiologic;

- c. în ulcerul duodenal;
  - d. în diskinezii biliare;
  - e. în calculozele biliare.
6. Acidul ursodezoxicolic este indicat în:
- a. litiaza biliară cu calculi radioopaci cu diametrul mai mic de 15 mm;
  - b. litiaza biliară cu calculi radioopaci cu diametrul mai mare de 15 mm;
  - c. litiaza biliară cu calculi radiotransparenți cu diametrul mai mic de 15 mm;
  - d. litiaza biliară cu calculi radiotransparenți cu diametrul mai mare de 15 mm;
  - e. ciroza biliară primară.
7. Mebeverina se administrează în:
- a. ulcerul peptic;
  - b. esofagita de reflux;
  - c. sindromul de colon iritabil;
  - d. diaree;
  - e. flatulență.
8. Durata tratamentului cu dizolvanți ai calculilor biliari este de minim:
- a. 6 ore;
  - b. 6 zile;
  - c. 6 săptămâni;
  - d. 6 luni;
  - e. 6 ani.
9. Marcați afirmațiile corecte legate de administrarea Loperamidei în diareea la adult:
- a. tratamentul se inițiază cu 3 capsule;
  - b. doza de întreținere este de 3 capsule/zi;
  - c. doza de întreținere este de o capsulă după fiecare scaun neformat;
  - d. doză maximă este de 8 capsule/zi;
  - e. tratamentul se administrează minim 3 zile.

10. Care dintre următoarele laxative au efect hidragog:

- a. Bisacodylul;
- b. Picosulfatul de sodiu;
- c. Antrachinonele;
- d. Sulfatul de magneziu;
- e. Uleiul de ricin.

APLICAȚII PRACTICE

1. Prescrieți medicația necesară unui pacient cu diagnosticul constipație cronică:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

